

Problem onotloškog utemeljenja Platonovog stava o umetnosti moguće je sprovesti u pogledu na dva ključna, međusobno povezana momenta – zasnivanja teorija ideja u kontekstu Platonovog odnosa prema istorijskim okolnostima vlastite epohe, pre svega prema sve snažnijem jazu između helenske običajnosti i nadolazećeg utemeljenja moralnosti. Smatra se da je „Platon svojom *idealnom državom* iskovao jedan *prazni ideal*“, a „ne shvata se, zapravo, da njegova koncepcija idealne države nije himera rođena u glavi dokonog filozofa, nego je izražavanje *biti helenske običajnosti*, koja je realno-istorijski postojala sve do njegovog vremena. Stvarna sadržina Platonove „Države“ jeste bit realnog života Helena do kraja petog stoljeća“, smatra Perović. Platon razume da „običajnost propada rađanjem moralnosti“, pa iz tog razloga pokušava da ukloni „destruktivni element *subjektivnosti i moralnosti*“. Stoga on „opoziva subjektivni princip i nastoji ga filozofski delegitimisati“, a ideja da on uspostavlja svoju, pre svega političku filozofiju, baziranu na ideji slobodnog pojedinca, moguća je „samo ako se previdi Platonovo kapitalno nastojanje da do pojedinosti provede ideju paralelizma države i individualne duše“. Sofistički način mišljenja doprinosi slabljenju starih autoriteta, koji sve više gube obavezujuću snagu, jer se uzdrmao temelj koji je običajnost držao iznad delanja pojedinca. Moralnost pojedinca postaje suštinski bitna, a tenzija i borba koja zbog toga nastaje nije predmet samo filozofije, nego i poezije, koja u određenim delima ispituje upravo tu borbu.

Hegel nije slučajno izabrao „Antigonu“ za primer kojim pokazuje važenje svojih estetičkih principa, jer pored nesumnjivog umetničkog značaja, „Antigona“ suštinski prikazuje najznačajniju prekretnicu u grčkoj istoriji – sukob običajnosti polisa i moralnosti pojedinca. Time ova tragedija premašuje značaj koji ima za sferu umetnosti, šireći vlastito važenje i za filozofsko i za istorijsko mišljenje. U jednoj sceni Antigona jasno saopštava Kreontu: „Ne smatrah tako jakom tvoju naredbu da božje, nepisane, stalne zakone preteći može; ti si ipak smrtan stvor. Od danas nisu oni, ni od juče – ne, no večno važe, niko ne zna otkad su“. Velika prekretnica koja dovodi u pitanje autoritete tradicije uticala je i na Sokrata i na Platona, između ostalog i na njihov stav prema sofistima, ali primarno je odredila filozofije antičke epohe, što pokazuje i Platonova potreba da ideje čvrsto utemelji kao večne, nepromenljive i nepropadljive forme, koje u onom pojedinačnom, prolaznom i propadljivom mogu samo do određene mere da prisustvuju i koje tom prolazom i propadljivom jedino mogu dati suštinu, čime ih na najdirektniji način omogućavaju.

Zurovac naglašava da stvari u idejama učestvuju, a ideje u stvarima prisustvuju – naravno, samo u izvesnoj meri. Svet koji ne bi bio omogućen večnim razlozima bio bi proizvoljan i relativan, bez ikakve osnove za razlikovanje istine i laži, dobra i zla, ali i lepog i ružnog. Odsustvo razloga značilo bi i odsustvo svake norme i svakog oblika koji omogućavaju ono pojedinačno.